

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. Circa Quos possit Dispensatio exerceri?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

vel utilitas subito contingeret, ita ut facile, & commode non pateat aditus ad Superiorem, & sit periculum in mora; nam negare in hoc casu potestatem dispensandi Inferiori est contra charitatem, & suave regimen Ecclesie, & contra commune bonum. Ideo in impedimentis etiam matrimonii potest Episcopus urgente necessitate dispensare, ut communius docent cum Sanch. lib. 2. disp. 40., Sal. disp. 20. sect. 3., Vasq., Azor. contra Medin., & Cordub. apud Merol. disp. 6. num. 177. Immo ex Sal. loc. cit., Merol., & Sanch. lib. 4. Summæ cap. 40. contra Vasq. part. 2. disp. 178. ex Bonac., id potest Episcopus urgente necessitate, quando non possunt ii, cum quibus dispensandum est, propter inopiam, suis sumptibus petere a Pontifice dispensationem, quamvis posset Episcopus facile ministrare pro illis expensas; quia non videtur ad id obligatus.

VI. Dubitatur, an possit Episcopus dispensare in lege Pontificis, quando dubium est, an casus egeat dispensatione? Verbi gratia, si dubium sit, an impedimentum dirimens matrimonii, aut bigamia, indigeant dispensatione. Certum quidem videtur, quod si dubium sit positivum, & probabile sit, non opus esse dispensatione, possit Episcopus dispensare; immo quod possit subditus sine ulla dispensatione operari, prout libuerit; quia licitum est operari secundum opinionem probabilem, deposito practice dubio; quamvis fieri possit, ut opinio probabilis sit realiter falsa: Si tamen dubium sit negativum, censet Bonac. num. 18., petendam esse a Sede Apostolica dispensationem, ne te exponas periculo delinquendi contra legem, in qua non potest Episcopus dispensare; & quia ea videtur esse praxis. At Pal. num. 10. Sal. loc. cit., Sanch. lib. 4. Sum. cap. 40. num. 26.,

& Suar. probabilius putant, etiam in dubio negativo nulla opus esse dispensatione; quia in tali casu possidet libertas, nec debes censeris lege astrictus, quousque de lege tibi certo non constet moraliter: Adduntque, quod si requireretur dispensatio, posset ea dari ab Episcopo; tum quia non videtur Pontifici reservatus casus dubius, sed solum certus; tum etiam quia potestas dispensandi late interpretanda est; tum demum quia Episcopus potest dispensare in casibus frequentibus; frequentia autem sunt dubia dispensationis; & ideo monet Sà V. *Dispensatio*, petendum ab Episcopo, ut ad cautelam dispense; nam si revera matrimonium, verbi gratia, contrahatur cum tali dubio, licite quidem contraheretur ratione opinionis istius probabilis, sed invalide sine tali dispensatione Episcopi, quoties revera opinio esset falsa. Quando tamen dubium est, an excuseris ab obligatione legis, verbi gratia, jejunii, ratione infirmitatis, certum videtur, quod indigeas dispensatione; quia lex est in possessione obligandi, & dubia est, non probabilis excusatio; An autem aliquando uti possis Epikeja, vide quæ diximus cum de Epikeja.

ARTICULUS III.

Circa quos possit Dispensatio exerceri?

- I. *Dispensatio, utpote actus jurisdictionis, cum subditis est exercenda.*
- II. *Pralatus dispensans universim cum subditis in aliqua lege, dispensat etiam secummet; etsi improprie secummet in sua lege dispense.*
- III. *Directe Pralatus in lege Superioris secummet dispensat, quin ad exercendum hunc actum jurisdictionis voluntaria requiratur distinctio personarum. Potest etiam secummet in quavis*

votis dispensare, sicut cum subditis.

IV. Num possit Pontifex directe sibi indulgentias largiri?

V. Nequit Prælatus inferior directe tollere a se irregularitatem, aut alias penas Ecclesiasticas per sententiam impositas; licet id possit cum subditis.

VI. Quid possit Superior loci cum forensibus, vagis, & peregrinis relate ad dispensationes?

VII. Quid pariter possit Metropolitanus cum Episcopis suffraganeis, & cum eorum subditis.

VIII. Num possit Episcopus cum Regularibus exemptis dispensare eo pacto, quo potest cum subditis suis.

I. **S**pecialiter queritur primo, An possit secummet Legislator dispensare? Secundo, An cum vagis, & forensibus? Tertio, An Episcopus cum Religiosis? Quarto, An Metropolitanus cum suffraganeis? Cum enim dispensatio sit actus jurisdictionis erga subditos exercendus, dubitatur de istis, an sufficientem habeant subjectionem requisitam ad dispensationem?

II. Queritur itaque primo, An possit Superior secummet dispensare in iis casibus, in quibus potest cum subditis suis?

Respondeo, apud Doctores certum esse, Prælatos uti posse iis licentiis, (quæ dicuntur improprie dispensationes) quas possunt dare subditis; aliter essent peioris conditionis, quam subditi; cum non possint facile superiorem adire. Certum est secundo, quod quando Prælati in universum dispensant cum subditis in aliqua lege, verbi gratia in jejuniis, possint tali dispensatione uti; quia hoc non est directe jurisdictionem in seipsum exercere, sed quasi indirecte, utendo dispensatione in universum concessa. Sic Pontifex lucratur indulgentias in universum concessas: Quamvis com mu-

nior Theologorum sententia doceat contra Henr., & Suar. de Indulg. disp. 52. sect. 1. num. 20. apud Sanch. lib. 8. disp. 3. num. 12., & Merol. num. 153., non posse sibi indulgentias directe concedere, eo quod concessio indulgentiarum sit actus jurisdictionis. Certum est tertio, Superiores relate ad proprias leges non nisi improprie secum dispensare, quia non obligantur sua lege directe, sed tantum jure naturali, supposita sua lege, ut supra diximus. Certum est quarto, posse Prælatos committere suis Confessariis, ut cum ipsis dispensent in omnibus, in quibus ipsi possunt cum subditis, tum ne deterioris conditionis sint, quam subditi, cum non possint facile summum Pontificem adire; tum quia Congregatio Concilii apud Pal. punct. 7. decrevit, facultatem datam Episcopis sect. 24. c. 6. absolvendi, & dispensandi cum sibi subditis posse cum ipsis Episcopis a Confessario ab illis electo exerceri.

III. Dubium itaque est, An possit directe Prælatus dispensare secummet in votis, in irregularitatibus, & in aliis legibus superioris, sicut potest cum subditis? Negant multi cum Azor., Suar. tom. 2. de Relig. lib. 6. de Voto cap. 11. num. 4. apud Merol. num. 148. quia nemo potest erga seipsum jurisdictionem exercere, cum nemo sit sibi superior; Sicut enim nemo potest seipsum ligare, ita nec solvere. Communius tamen cum eodem Suar. lib. 6. de legibus cap. 12., & de Censur. disp. 41. sect. 2., Sanch. lib. 8. disp. 3., Pal., Sal. disp. 20. cap. 3. affirmant, quia id non repugnat juri Ecclesiastico, cum nullus reperitur textus, qui id virtualiter prohibeat: Nec repugnat juri naturali; in tantum enim repugnaret, in quantum actus jurisdictionis requirit distinctionem personarum; sed quam-

vis

vis requirat distinctionem personarum, tum iurisdicção contentiosa, quæ testium probationem requirit, quia iniquum est in propria causa idem sibi ius dicere contra ius ab adversario intentum, ex *leg. unica Cod. Ne quis in sua causa*; tum iurisdicção coactiva, seu punitiva, quam in semet exercere repugnat; tum demum iurisdicção in actu sententiæ; cum nemo debeat seipsum in propria causa sententiarum, condemnare, aut liberare; unde nemo potest seipsum sacramentaliter absolvere: At non requirit distinctionem personarum iurisdicção voluntaria, quæ in dispensatione exercetur, cum non sit contentiosa, nec coactiva, aut absolutiva: Et ratio est, quia Superior relate ad propriam legem non proprie dispensat, ut diximus; relate vero ad legem superioris intantum potest dispensare cum subditis, inquantum id sibi conceditur a Superiore; præsumendum autem est, quod Superior committat suas vices Prælato inferiori, quod possit tam cum suis subditis, quam secummet dispensare, quando id expediens visum fuerit, ne ipse deterioris conditionis sit, quam subditi; Et idem dicendum in dispensatione votorum; præsumendum enim est, quod Deus concesserit Prælati facultatem remittendi nomine ipsius Dei obligationem, tam relate ad subditos, quam relate ad seipsum. Quod ex eo aperte confirmatur, quia si eodem modo requireret distinctionem personarum iurisdicção coactiva, ac iurisdicção voluntaria ad dispensandum, sequeretur, quod sicuti superior obligans sua lege subditos non comprehendit seipsum, excommunicans in universum omnes reos alicujus delicti, non excommunicat seipsum, quamvis talis delicti reum; ita dispensans in universum cum suis subditis in lege jejunii, nec comprehenderet sei-

psum, quod est falsum; Unde dictum illud, quod non possit solvere, qui non potest ligare, in eo sensu intelligendum est, quod non possit in universum legem tollere, qui non potest illa ligare; non vero quod non possit in aliquo casu speciali tollere aliquis a se obligationem legis per dispensationem, quamvis non possit seipsum obligare; cum de facto concedatur communiter, quod Prælati dispensans in universum, verbi gratia, in lege jejunii, eximat etiam se a tali obligatione, quamvis non possit se ad id obligare directe vi legis.

IV. Hinc sequitur primo, quod vel possit Pontifex sibi ius indulgentiarum directe largiri, ut diximus ex Henr. & Suar. disp. 5. num. 5.; vel si non possit, ex eo sit, ex D. Th. in 4. dist. 20. art. 1., quia nulla causa iusta datur, ut sibi directe eas concedat; præsertim quia sicut non potest aliquis seipsum absolvere, ita nec decet, ut Indulgentias sibi largiatur, quæ habent pro debita poena satisfacere, & debitum solvere.

V. Sequitur secundo ex Pal., quod si Prælati inferior per sententiam contraxit irregularitatem, depositionem, aut aliam inhabilitatem, nec possit illam a se immediate, & directe tollere, quamvis id possit relate ad subditos. Ratio est, quia cum non possit eam tollere, nisi ex commissione Superioris, non est præsumendum, quod Superior velit eidem concedere, quod possit illam directe ab se tollere, quia frustra illam imposeret, & frustra esset talis coactio; Contra vero ex Sanch. lib. 8. disp. 3., si istæ poenæ non per sententiam, sed ipso jure a Prælati inferioribus incurran- tur, possunt secummet dispensare, sicut cum subditis; quia tunc habent rationem legis, in qua possunt, ut diximus, secummet dispensare, non vero rationem sententiæ, a qua ne-

mo potest seipsum liberare.

VI. Queritur secundo, an Superior loci possit cum peregrinis, forensibus, & vagis dispensare eo modo, ac cum subditis?

Respondeo, certum esse, quod Superior possit in lege sua dispensare cum omnibus iis, qui ea obligantur; obligatio enim talis legis pendet a sua voluntate. Relate autem ad dispensationem in voto, juramentis, & aliis legibus Superioris, certum etiam est, quod possit Superior loci cum vagis dispensare, sicut cum omnibus aliis suis subditis; quia Vagi nullibi domicilium habentes ratione habitationis subduntur Superiori loci, in quo resident, itaut possint ab eo omnia Sacramenta recipere; ut notat Less. cap. 40. num. 121., & Sanch. lib. 3. disp. 25.: Solum itaque dubium est de forensibus. Prima sententia Suar. lib. 6. de Voto cap. 11., Sylvest., Tabien., & aliorum docet, ad dispensationem obtinendam in legibus Superioris, votis, juramentis, irregularitatibus, & aliis similibus necessario requiri domicilium; unde forensis quousque non acquirat domicilium, seu habitet alicubi cum animo ibi permanendi perpetuo, (prout diximus quest. 3. art. 3.) non potest in his dispensari. Ratio est, quia aliter forensis non censetur esse subditus Superioris loci, cum non censeatur esse illius Parochianus: quod autem superior cum solis subditis dispensare possit, est manifestum; tum quia dispensatio est actus jurisdictionis; tum etiam quia Sacra Congregatio Concilii apud Merol. num. 138. declaravit, forenses, qui in aliquo loco gerit officium Praetoris, Medici, vel Officialis, posse ab Ordinario loci absolvi in Sacramento Pœnitentiæ; non tamen dispensari; Unde videtur non sufficere quasi domicilium, sed requiri domicilium ad dispensationem.

Secunda sententia Sanch. lib. 3. disp. 23., Hear., Less. cap. 40. num. 121., & Suarii laudati aliter sentientis lib. 2. de diebus festis cap. 14. docet ad id requiri, & sufficere quasi domicilium, seu habitationem cum animo permanendi ibi pro majori parte anni. Quod hoc sufficiat, probant, tum quia durum videtur, quod Scholastici, & alii, qui in aliquo loco multis annis habitant, non possint ibi votorum, & aliorum casuum dispensationem obtinere; tum etiam quia ratione hujus quasi domicilii fortitur quilibet forum externum, itaut possit ibi conveniri de alibi gestis, ex cap. *Ex parte, de foro compet.*, ergo etiam fortitur forum in rebus spiritualibus, itaut possit dispensari; utrumque enim forum æque subjectionem, & jurisdictionem petit; Unde bene dici potest Parochianus alicujus loci, vel Ecclesiæ, qui ibi pro majori parte anni habitat, ut plures docent apud eundem Sanch.: Quod vero hoc quasi domicilium ad dispensationem requiratur, probant, tum ex fere communi Doctorum sententia; tum quia, ut diximus, si hoc requiritur ad acquirendum forum externum, ut possit aliquis conveniri de alibi gestis, requiritur etiam ad acquirendum forum internum, ut possit aliquis dispensari. Limitant tamen hoc, nisi necessitas aliud postulet; hac enim de causa videmus, quod passim Episcopi tempore Quadragesimæ indifferenter dispensant cum omnibus etiam peregrinis, ut vescantur cibis paschalibus, & ut diebus festis exercere possint opera servilia; præsumitur enim in his casibus, quod velit Pontifex, Episcopum posse etiam cum peregrinis dispensare.

Tertia demum sententia Basilii Pontii docet, Episcopum posse dispensare etiam cum peregrinis, quamvis quasi domicilium non habeant in eo loco; quia sicut

sicut tenentur, ut ipse putat, legibus loci tanquam subditi, ita gaudent privilegiis subditorum; habent enim sufficientem subjectionem ad utrumque ratione habitationis. Ad declarationes autem Congregationis Concilii factas approbante Gregor. XIII. respondet, Ideo non posse Episcopum cum peregrinis dispensare, non quia deficit jurisdictio, sed quia regulariter deficit causa ad dispensandum; quod si daretur causa, quae non solum sufficiat, ut dispensentur, sed etiam ut dispensentur ab Ordinario illius loci, tunc posset hic ex praesumpta voluntate proprii Ordinarii, aut Pontificis cum peregrinis dispensare, non secus ac cum subditis. Haec sententia parum habet probabilitatis. Secunda est probabilior, & communior; Prima tamen videtur vera; & sequenda esset, si authentice constaret de declarationibus illis Congregationis Concilii factis consulto, & approbante Gregor. XIII., quae videntur omnino requirere habitationem domiciliarem in eo, cum quo est dispensandum, ut possit talis jurisdictio cum illo exerceri.

VII. Queritur tertio, An possit Metropolitanus, seu Archiepiscopus dispensare cum Episcopis suis suffraganeis, & cum subditis suffraganeorum?

Respondeo, & dico primo, posse Archiepiscopum cum Episcopis suffraganeis dispensare. Ita Avil., Sanch. lib. 4. cap. 38., Henr. Ratio est, quia habet in illos jurisdictionem ordinariam, ut constat, tum ex cap. *Suffraganeis*, *De electione*; tum quia potest illis praecipere, & si negligentes sint, ad officium compellere, ex cap. *Solicitudinem*, *De Appellatione*. Quare si Episcopi subduntur illi in odio, a fortiori in favorabilibus; Et confirmatur, quia potest Episcopus dispensare in votis, juramentis, & aliis cum Praelatis Religionum, quamvis

isti exempti sint a jurisdictione ipsius, ut dicemus quaesito sequenti; ergo a fortiori Archiepiscopus id potest cum Episcopo suffraganeis, qui ab ipsius jurisdictione non sunt exempti. Neque obstat, quod talis potestas dispensandi in votis non sit necessaria; eo quod habeatur ab ipsis Episcopis, qui possunt secummet dispensare. Nam sicut talis potestas dispensandi cum Episcopis est in Pontifice, etiamsi Episcopi habentes hanc potestatem possint secummet dispensare, ita erit pariter in Archiepiscopo.

Dico secundo: Archiepiscopus non potest dispensare cum subditis Episcoporum suffraganeorum, nisi in casibus a jure concessis. Ita communiter cum Rodriq. apud Merol. num. 141.; Ratio est, tum quia Archiepiscopus non habet ordinariam jurisdictionem, & curam nisi Dioecesis propriae, & solum est iudex in causis Dioecesis suffraganeae per appellationem ad eum deductis, ex cap. 1. *De Officio legati*. Casus autem in jure hac in re concessi sunt: Primo, si ad Archiepiscopum causa devolvatur, eo quod nolit Episcopus dispensationem debitam suo subdito concedere: Secundo, quando habet quidem Episcopus justam causam dispensandi cum subdito, sed non vult dispensare, quia non tenetur; quamvis non possit tunc appellari ad Archiepiscopum, cum non detur locus appellationi, quando non committitur iniustitia, & gravamen; potest tamen implorari officium Metropolitanum, ut ex officio, & misericordia ipse dispenset, aut faciat, ut dispenset Episcopus. Ita Sanch. lib. 3. de Matrim. disp. 10., Avil., Henr. contra Pal. §. 3. n. 2. Tertius casus ex Henr., Avil. 2. part. cap. 7. disp. 1. dub. 10., & aliis apud Merol. num. 142., quod possit Archiepiscopus dispensare, quando visitat Dioeceses suffraganeorum; quia tunc censentur sub-

subditi, cum possit illorum confessiones audire, ex cap. fin. *De Censib.* in 6. Sed communius cum Sanch. lib. 4. Sum. cap. 38. Pal., & aliis id negant, quia cum solum in jure concedatur Archiepiscopo, quod possit suffraganeorum subditorum confessiones audire in actu visitationis, nec fiat mentio, quod possit dispensare, & potestas dispensandi non sit necessario conjuncta cum potestate absolvendi, non bene inferitur, quod possit in actu visitationis dispensare.

VIII. Quæritur ultimo, An possint Episcopi dispensare cum Regularibus exemptis suæ Diocæsis eodem modo, ac cum aliis subditis?

Respondeo, certum esse, quod sine Superiorum suorum licentia non possint Regulares exempti valide ab Episcopo dispensari; cum non sint subditi, & dispensatio sit actus jurisdictionis. An autem possint de licentia suorum Superiorum, veluti cedentium beneficio, & privilegio exemptionis? Negant Suar. tom. 2. de Relig. lib. 6. de Voto cap. 11., Ledesm., & alii apud Avil. loc. cit. dub. 6. quia non potest Prælatus regularis subdicere Episcopo Religiosum exemptum a Pontifice; Præsertim quia hoc privilegium exemptionis non est personale, sed totius Religionis; Unde non potest privata persona illi cedere: Sicut non potest Clericus renunciare privilegio Clericatus, & consentire in judicem laicum, ex cap. *Si diligenti, De foro competenti.*

Affirmant tamen probabilius Henr., Sanch. lib. 4. cap. 39., & ipse Suar. disp. 41. sect. 2. de Censuris, & disp. 30. sect. 2. de Pœnitentia; quia beneficium exemptionis datur Religiosis, ut quietius Deo serviant, & non perturbentur ab Episcopis; Unde in his, quæ quietem, & favorem Religionis concernunt, non debent esse pejoris conditionis, quam alii ejusdem Di-

Part. I.

cessis non exempti; quia privilegium in tali casu contra ejus finem operaretur: Quare in his casibus favorabilibus censetur tota Religio per Episcopum consentire. Et hæc est disparitas, quare non possit Clericus, & Religiosus renunciare privilegio exemptionis in jurisdictione contentiosa; possit tamen Religiosus cedere privilegio exemptionis in jurisdictione ista voluntaria; In illo enim casu resultaret odium, in quod non censetur status Clericalis, vel tota Religio consentire; Contra in secundo casu habetur tantum favor, & ideo censetur tota Religio cedere privilegio exemptionis. Addunt Sanch., & Molin., id verum esse etiam vel quando Prælatus Religionis est absens, aut excommunicatus vitandus, vel quando injuste negaret Religioso subdito dispensationem; Possit enim hic in tali casu dispensari ab Episcopo; quia per Episcopum non est præsumendum, voluntatem Pontificis, & totius Religionis esse, quod Episcopus non possit in eo casu dispensare, & cogatur Religiosus vagari, & accedere ad Sedem Apostolicam ad impetrandam dispensationem.

Denum aliqua notanda sunt: Primum est, quod sicut probabilius potest Religiosus de licentia sui Prælati dispensari ab Episcopo, ita potest ipse Prælatus regularis immediate se subdicere Episcopo, ut dispensetur; quia potest uti licentiis, quas ipse subditis concedere potest, ut supra diximus. Secundum est, quod si Religiosus non possit dispensari a Prælato immediato, sed solum a suo Provinciali, vel Generali, non satis sit licentia Prælati immediati, ut possit Religiosus ab Episcopo dispensari; quia, ut notat Sanch., cum habeatur in tali casu remedium intra Religionem, non est præsumendum, quod velit Religio consentire, ut extra illam remedium petatur; Hoc enim noceret de-

X

bitæ

bitæ subordinationi subditorum, & frustranea esset reservatio casuum facta superiori Prælato, si posset Religiosus de licentiâ Superioris immediati adire Episcopum, ut absolvatur. Bene tamen hoc limitat Basil., & Pal., nisi necessitas urgeat impetrandi dispensationem, & Superior Prælatus facile adiri non possit. Tertio notandum, quod quando Prælatus regularis potest ipse dispensare cum suo subdito, manifestum sit, quod possit tunc illum subicere Episcopo, aut alteri, ut cum eo dispense; quia tunc Episcopus tanquam Delegatus ab ipso Superiore, & ipsius vices gerens dispensaret: Quare si nullus Prælatus Religionis posset subditum absolvere; aut si posset Superior mediatu, sed necessitas urgeret, & non posset facile adiri; aut si injuste negaretur dispensatio a Superiore, tunc habet locum sententia ista Sanch., quod præsumatur Religio privilegio exemptionis cedere, unde possit subditus de licentiâ Prælati ab Episcopo dispensari, vel absolvi, ut notat Pal. §. 4. num. 6. Demum notandum, in compendio Privilegiorum Mendicantium apud Sanch. loc. cit. haberi, quod possint universim Religiosi ex suorum Prælatorum licentiâ Episcopum adire pro dispensatione obtinenda.

ARTICULUS IV.

De Causa ad dispensandum
requisita.

- I. Ad valide dispensandum in lege propria non requiritur causa; Requiritur tamen probabilis causa, ut valeat dispensatio data ab eo, cui Legislator tribuit facultatem dispensandi.
- II. Ut licite tamen dispensatio concedatur, quanam causa requiritur?

- III. Num, & quando mortaliter peccet Legislator dispensando in propria lege sine causa proportionata?
- IV. Qualiter peccet subditus petendo a Superiore dispensationem, qua sine justa causa detur?
- V. Num peccet, qui vivit dispensatione valide quidem, sed illicite sibi data?
- VI. In dubio de sufficientia causa ad dispensandum potest subditus iudicio Superioris se remittere, & licite uti dispensatione.
- VII. Pro foro tamen externo constare debet de sufficientia causa.
- VIII. In iure communi vetatur Episcopis, ne sine justa causa in suis legibus dispensent; sed non eatenus talis dispensatio est invalida.
- IX. Invalide dispensat Pontifex sine justa causa in iure Divino, ac naturali.
- X. Num sit invalida dispensatio in lege Superioris, si dispensanti non innotescat justa causa, qua tamen revera adest?
- XI. Quid si viceversa causa justa absit, & Superior dispensans bona fide supponat illam adesse?
- XII. Quanam censenda sit legitima causa ad dispensandum?
- XIII. Num teneatur Superior data justa causa dispensationem concedere?
- XIV. An possit dispensans in lege Superioris onus aliquod imponere dispensato?
- XV. Qui potest in voto dispensare, potest etiam illud commutare; At qui potest in lege Superioris dispensare, non eatenus potest illam commutare.
- XVI. Episcopus dispensans in irregularitate quomodo possit aliquando multam imponere.
- XVII. Num requiratur gravior causa ad dispensandum in voto, quam in lege Superioris?